

Ni bilo velikih besed. Le knjige

Ni bilo velikih besed. Le knjige

Aleš Berger, sedaj že dolgoletni urednik Kondorjeve knjižnice, se je zadeve lotil delovno. Na to, da smo pravzaprav priče predstavitvi četrtega svežnih Kondorjevih naslovov, ki se štejejo od 279 do 300, je opozarjala le kot pahljača razprta razstava vseh njihovih predhodnikov. Od prvega *Kaplana Martina Čedermaca* Franceta Bevka do zadnjih *Verzov* Milana Jesiha. Postavljena je v ljubljanski knjigarni Konzorcij.

Pod številko 297 se skriva v petdesetih letih prejšnjega stoletja napisan roman *Huairapamuške – Sinovi vetra* pri nas sicer malo znanega ekvadorskega pisatelja Jorgeja Icaze. Prevedla ga je Barbara Pregelj, ki mu je skupaj z Uršo Geršak tudi napisala zgodovinsko-kulturni okvir obravnavanega dela zajemajočo spremno besedo. Icaza velja za enega najpomembnejših predstavnikov t. i. indigenističnega romana, torej romana, ki postavlja v ospredje indijansko tematiko. Ta pri Icazi ni več obravnavana romantizirano, ampak prek rudimentarnega realizma že nakazuje prvine, ki napovedujejo kasnejši magični realizem. Po prevajalčinah besedah so *Sinovi vetra*, ki postavljajo v ospredje prikaz spreminjanja indijanske kulture pod pritiskom fevdalnih interesov, predvsem roman o vprašanju nikoli dokončanega oblikovanja identitete.

Številka 298 je vtisnjena na hrbitišče knjige, ki že v naslovu jasno nosi svojo vsebino: *Pisma slovenskih književnikov o književnosti*. Poleg knjige *Slovenski literarni programi in manifesti* je to druga Kondorjeva knjiga v izboru in komentarju Marjana Dolgana. Gre za literarno in širše kulturnozgodovinsko pričevanje o času, začetem z razsvetljenstvom, ko se pri nas manifestira zavest o književnosti kot estetskem pojavu, od sedemdesetih let prejšnjega stoletja. Glavne tematike izbranih pism po Dolganovih besedah sežejo od pisateljskih komentiranj nastajanja lastnih literarnih del prek komentarjev sodanega literarnega in kulturnega življenja, polemik, deloma ostrih, pikrih in tudi zmerjaških, do celo dveh literarnih testamentov. Nekaj pism je v knjigi prvič ugledalo bralsko luč; nekaj jih je zaradi še živečih vpletenih deloma

»cenzuriranih«, nekateri pomembni dogodki naše polpretekle zgodovine pa v teh pismih še niso našli svojega odmeva. Dolgan je k pismom dodal tudi opombe, ki bralcu pojasnjujejo okoliščine, delo, ki se bere kot nekakšen pisemski roman na različne tematike, pa utegne nekatere glavne akterje slovenske literarne scene osvetliti v luči, ki je doslej še nismo prižgali.

Izbranim basnim *Jana de Fontaina* z naslovom *Enim v prid in drugim v kvar*, ki jih je izbrala in prevedla Marija Javoršek, gre zaporedna številka 299. Po besedah pisca spremne besede Jana Javorška je delo prvi večji sodobni knjižni prevod Fontainovih basni, ki so po njegovem mnenju tudi tisti del avtorjevega ustvarjanja, ki je poleg Fontainovega vpliva na kasnejše pisce danes tudi najzanimivejši. Izbor je širok, sega od otroških basni do kasnejših in vplivnejših, ki pa niso vse več nujno živalske. Poseben izziv in zato toliko bolj slastno branje za bralca pa je zaradi umetelne verzne forme, v avtorjevem času seveda nekako zapovedane, nedvomno čakal sicer več kot samo izkušeno prevajalko.

Jubilejno številko 300 je urednik namenil knjigi izbrane poezije sodobnega klasika Milana Jesiha *Verzi*, ki jih je izbral in komentiral Peter Kolšek. Po njegovem gre za pesniškega izbranca devetdesetih let, Jesihovo poezijo pa je sploh označil za najlepšo pesniško pokrajino s slovenska literarnega konca 20. stoletja. Ni nepomenljivo, da gre pravzaprav za prvi izbor tega avtorja (nekaj pesmi je v knjigi tudi prvič natisnjenih), ki ima od leta 1972 (*Uran v urinu, gospodar!*) do danes (*Jambi*) na polici osem pesniških knjig. Iz prvotne hipermodernistične, ludistične pesniške pokrajine Jesih v devetdesetih vstopi v pesniški svet »jambov«. Ta je za Kolška edini pravi organski primer slovenskega pesniškega postmodernizma. Jesih postane »orfejski podobar, ki obvlada svoje podobe s tehno-poetsko popolnostjo, ne da bi se odrekel njihoveemu subjektivnemu kraju rojstva«. Ali drugače: »Jesihovi *Verzi* tolažijo in opogumljajo: tudi metafizični nihilizem, ki mu kmalu ni videti smiselnega nasledstva, premoré znošen človekov dom.«

Zenja Leher.